
Verlag Herstel en Burgerschap bijeenkomst Heiloo 1 juli 2010

Georganiseerd door: De Hoofdzaak, ism Landelijk Platform GGz

Aantal deelnemers: ongeveer 75, vanuit cliënten- en familieorganisaties, cliëntenraden, WMO-raden en medewerkers van zorgaanbieders, welzijn en gemeenten.

Dagvoorzitters: Marcoen Hopstaken en Barbera Ottelaar

Notulen: Elske ten Vergert (LPGGz). Dit is een algemeen verslag. Per workshop zijn aparte verslagen gemaakt.

De dag begint met 3 presentaties van inspirerende voorbeelden, na de lunch gevolgd door vier workshops en afgesloten met een plenair debat.

De workshops leverden allen één actiepoint aan voor het debat.

Presentatie: Meedoen in Edam-Volendam

door Ineke van Exter (senior beleidsmedewerker)

De gemeente weet dat grote aantallen mensen hun begeleiding vanuit de AWBZ verliezen. Deze mensen melden zich niet vanzelf bij de gemeente: "De brug tussen individuele begeleiding en collectieve voorzieningen is heel groot en daar moet aan gewerkt worden." De gemeente heeft MEE gevraagd om alle mensen, die hun indicatie hebben verloren, te bezoeken.

De participatiegraad van een persoon wordt weergegeven aan de hand van de participatieladder: onderaan staan de mensen met een geïsoleerd leven en bovenaan de mensen met betaald werk. *In de zaal is weerstand tegen deze weergave. Immers vrijwilligers (onbetaald werk) doen vaak heel waardevol werk voor de maatschappij. Dit mag wel eens wat hoger gewaardeerd worden.*

De gemeente Edam-Volendam doet een pilot aan de hand van het "werktafel model". Iemand die bijvoorbeeld moeilijk contact maakt, kan worden aangemeld bij de MEEDOEN-tafel. Organisaties als zorgaanbieders, cliëntenorganisaties, welzijn en gemeente werken samen aan een passend aanbod van bijvoorbeeld vrijwilligerswerk voor kwetsbare mensen. Het wordt ook wel een levende sociale kaart genoemd. De aangemelde personen krijgen individuele begeleiding, waarbij wordt gezocht naar wat men graag wil doen en waar men goed in is. *Deelname is overigens geheel vrijwillig (geen verplichte participatie).*

Presentatie: IPS Individuele Plaatsing en Steun

door Sandra Siero (jobcoach OdiBaan) en Casper Kwakman (ervaringsdeskundige)

IPS is een onderdeel van de GGZ-hulpverlening met als doel een reguliere betaalde baan. *Vanuit de zaal wordt aangevuld dat het UWV momenteel onderzoekt wat de mogelijkheden zijn van een individuele reïntegratie-overeenkomst (IRO) in combinatie met IPS¹.*

---

¹ IRO is een soort PGB voor arbeidstoeleiding: de krijgt een budget en kiest zelf de ondersteuner.

Bij IPS gaan mensen direct aan de slag met een baan of een opleiding en krijgen daarbij langdurige ondersteuning van een jobcoach. *Als het niet gaat, mag de persoon in kwestie er altijd voor kiezen om te stoppen met het betaalde werk en weer gebruik te maken van de uitkering.*

Casper (ervaringsdeskundige) is er van overtuigd dat er voor ieder mens een passende baan is. Hij heeft de laatste jaren ups en downs gekend en moet (bij dezelfde baas) soms weer helemaal onderaan de ladder beginnen. Hij vindt het prettig dat zijn jobcoach in het begin het overleg heeft gevoerd met zijn werkgever over zijn ziektebeeld; Er zijn bijvoorbeeld goede afspraken gemaakt over wat er moet gebeuren als hij een terugval krijgt. Momenteel voelt hij zich heel goed zou graag 40 uur per week willen werken, maar hij is voor 70% afgekeurd en mag daarom slechts een beperkt aantal uren werken: "Terugkomen uit het UWV is veel moeilijker dan erin".

Presentatie Greep op je leven

Door Annet Furnemont (ervaringswerker wijkteam GGZ NHN)

In eerste instantie heeft een hulpverlener Annet afgeraden om ervaringswerk te gaan doen, maar gelukkig is ze 'eigenwijs' en werkt nu als ervaringswerker bij GGZ NHN: "Ik leer nog steeds van de mensen die ik als ervaringswerker spreek: ik wordt er sterker van." Annet merkt dat de herstelondersteunende zorg meer gaat leven in de teams waar een ervaringswerker werkt maar ze zegt ook dat er nog veel moet gebeuren. "Er wordt veel gepraat over je klachten en de dingen die je niet kan: Op een gegeven moment ga je daar als cliënt in geloven." Ze merkt wel het verschil tussen GGZ NHN en bijvoorbeeld Den Haag, waar ze nog niet herstelgericht werken.

Vanuit de zaal wordt opgemerkt dat er niet te veel focus moet zijn op de opleiding ervaringsdeskundigheid (TOED bv). Veel ervaringsdeskundigen leren hun vaardigheden in de praktijk. Iemand anders vanuit de zaal maakt zich zorgen over de financiering van cliëntgestuurde herstelprojecten, ervaringsdeskundigheid en Cliëntenorganisaties. Hoe kunnen we een geldstroom naar dit soort projecten krijgen? Een medewerker van RCO De Hoofdzaak vertelt dat de RCO samen werkt met GGZ NHN, bijvoorbeeld in het ondersteunen (en intervisie) van de ervaringswerkers. "Eerst wilde GGZ NHN het zelf doen, maar het blijkt toch dat ze De Hoofdzaak nodig hebben."

Intermezzo: Rollenspel over de afstand tussen cliënt en GGZ instelling

De dagvoorzitters deden een kort rollenspel over de afstand tussen de instelling/hulpverlener en de cliënt. De zaal mag aangeven hoe groot de afstand is en die is groot. De cliënt moest op zijn knieën op de grond gaan zitten en de hulpverlener moest op het podium gaan staan. De zaal moest vervolgens aangeven hoe die afstand verminderd kon worden.

Hulpverlener: "Wat kan ik voor je doen?"

Cliënt: "Geef me mijn verantwoordelijkheid terug. Kun je me helpen?"

Hulpverlener: "Wat heb je nodig om verantwoordelijkheid te nemen?"

Cliënt: "Een kans om te laten zien wat ik kan."

Hulpverlener: "Ik wil je graag ondersteunen."

Zo kwamen de cliënt en de instelling uiteindelijk weer dichtbij elkaar te staan en op gelijke hoogte.

Herstelondersteunende zorg, YES...WE CAN!

Workshop door: Annet Furnemont

Inhoud Workshop: Hoe kan de hulpverlener nog meer aansluiten bij de krachten van de cliënt? Hoe kan de hulpverlener de cliënt echt de regie geven?

1) Stelling: "Op beleidsniveau moeten ervaringsdeskundigen aangesteld worden als aandachtsfunctionaris cliëntenbelangen."

Plenair debat

Zie opmerkingen bij volgende stelling.

Ervaringsdeskundig, met kennis van zaken

Workshop door: Frank Jong en Jacqueline Doeland van RCO De Hoofdzaak

Inhoud Workshop: Greep op herstel door scholing. Wat is het belang van scholing van cliënten voor Zorg&welzijn, Onderwijs en financiers (UWV, zorgkantoren, verzekeraars en gemeenten)?

2) *Stelling: "Overheidsinstellingen moeten zich verplicht laten voorlichten door ervaringsdeskundigen."*

Plenair debat

De stelling is: De overheid heeft vaak geen flauw idee hoe belemmerend de overheid is bij het vinden van een plek in de maatschappij.

Veel mensen zijn het eens met de stellingen 1 en 2: meer inzet ervaringsdeskundigheid. Bijvoorbeeld om cliënten een gezicht te geven of als tegenhanger tegen de beleidsmakers die te veel gericht zijn op productie en financiën. Er wordt gezegd dat cliënten als belanghebbenden medeverantwoordelijk moeten worden voor het beleid, mits ze de juiste capaciteiten hebben om op beleidsniveau te functioneren. Ook wordt aangegeven dat de functie niet perse op beleidsniveau hoeft te zijn, maar dat er vooral een goede ingang moet zijn bij de beleidsmakers. Bijvoorbeeld: WMO-raden moeten serieuzer worden genomen en er moet gezorgd worden dat er ook daadwerkelijk (ggz)cliënten in zitten.

Dagvoorzitter: *"Het lijkt een open deur. Waarom is het betrekken van ervaringsdeskundigen niet normaal? Benaderen cliënten de instellingen en beleidsmakers misschien niet te veel als vijand?"*

Verschillende mensen zijn het hier niet mee eens. Ze geven aan dat cliënten en cliëntenorganisaties constructief in gesprek willen gaan met beleidsmakers/instellingen, maar desondanks niet serieus genoeg worden genomen. Er wordt opgemerkt dat de toon van cliënten(organisaties) vaak niet goed over komt bij beleidsmakers en dat de belangen soms vertaald moeten worden naar beleidstaal.

Anderen vinden daarentegen dat beleidsmakers "gewone taal" moeten spreken.

Ook wordt gezegd dat er een netwerk moet komen voor ervaringsdeskundigen en dat hier momenteel aan gewerkt wordt.

Tip

Laat zien hoe het wel kan. Een goed voorbeeld van herstelgericht werken vanuit cliëntenperspectief wordt genoemd: de Time-Outvoorziening van Mentrum in het Westerpark Amsterdam.²

Met IPS aan het werk, Werkt dat?

Workshop door: Ellen Otto en Isabelle de Vries

Inhoud Workshop: Kunnen mensen met een psychiatrische aandoening wel werken, maar alleen op aangepaste werkplekken en in stressvrije banen? Zitten werkgevers te wachten op mensen met een psychiatrische aandoening?

3) *Stelling: "Mensen moeten worden aangenomen op de baan, relevante talenten, criteria en werkervaring."*

Plenair debat

Het probleem is dat veel mensen pas op latere leeftijd starters worden op de arbeidsmarkt. Zij hebben dan vaak geen geld meer voor een opleiding. Daarop wordt aangegeven dat het goed mogelijk is om via het UWV een opleiding te doen en dat een jobcoach je daarbij kan ondersteunen.

---

² http://www.mentrum.nl/Contact/Adressen_en_Telefoonnummers/Time_Outvoorziening

Sommige mensen weten hun achtergrond in de psychiatrie in hun voordeel te verwoorden: “Ik ben een krachtig persoon met veel levenservaring. Ik herken veel gedrag, emoties en patronen en dat gebruik ik in mijn werk als hulpverlener.”

Maatschappelijk Steunsysteem³, ei van Columbus?

Workshop door: Eleonoor Willemsen en Henk Willem Klaassen

Inhoud Workshop: Hoe ziet jouw ideale MSS er uit? Deze vraag werd beantwoord vanuit verschillende doelgroepen: ambtenaren/wethouders, cliënten, mantelzorgers, beleidsmedewerkers, trajectbegeleiders.

4) De workshop leidde vooral tot vragen: “MSS, wat levert het op?”

Plenair debat

Bij een MSS gaat het om samenwerking van cliënten, maatschappelijke organisaties, hulpverleners, gemeenten etc. Een goed voorbeeld is de Netwerktafel Alkmaar.⁴

Hoe krijg je een MSS van de grond? Deze vraag blijft een beetje hangen. Iemand merkt nog op dat je het belang van een MSS bij de deelnemende partijen moet neerleggen, dus de deelnemende organisaties moeten er baat bij hebben.

Meer informatie of reageren?

Er worden 5 bijeenkomsten over Herstel en Burgerschap georganiseerd door regionale cliëntenorganisaties. Begin oktober komt er een algemeen verslag waarin de uitkomsten van alle bijeenkomsten naast elkaar worden gezet. Zo kunt u lezen wat er in andere regio's speelt en kan de projectleider van Herstel en Burgerschap de input vanuit de bijeenkomsten mee nemen bij de andere activiteiten binnen het project.

Voor meer informatie over het project zie bijvoorbeeld de [nieuwsbrieven Herstel en Burgerschap](#).

Heeft u vragen of opmerkingen over de bijeenkomst of dit verslag? Neem dan contact op met Elske ten Vergert: e.tenvergert@platformggz.nl, 030-2363765.

---

³ In de congresmap zat aanvullende informatie over MSS-en: “Een gecoördineerd netwerk van personen, diensten en voorzieningen; waarvan mensen met een ernstige psychische aandoening zelf deel uitmaken; dat hen op vele manieren ondersteunt om in de samenleving te participeren. (Van Weeghel en Droes, 1999)”

⁴ Extra informatie: individuele cliënten kunnen bij de Netwerktafel terecht met hun wensen en vragen op het gebied van wonen, vrijwilligerswerk, betaald werk of netwerk vergroten. Informatie bij Henk-Willem Klaassen: hw.klaassen@ggz-nhn.nl, 072-5766540, 06-51815446.